

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De quarto, quinto, & sexto decalogi Præcepto II.
De septimo decalogi Præcepto. III. De octavo decalogi Præcepto. IV. De
Ecclesiae Præceptis. V. De Sacramentis in genere & quibusdam in specie.
VI. De Pœnitentia. VII. De Matrimonio

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput IV. Nonnulli casus, in quibus aliquid ultra fortem accipere licet,
exponuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53587)

si negotiorum societates ineantur, quibus & majus lucrum & justius captari potest. In quolibet provincia exerceri id potest, & ubique exercetur. Usuræ vero, quæ ex mutuo promanant, commercium pessumdant, & ignaviam alunt. Carolus IX. sic in suo edicto loquitur: „Nostri stirorum subditorum plerique, qui ad negotiandum solebant incumbere cum vicinis, remotisque gentibus, cui rei valde opportunum est regnum nostrum, vel varias artes exercere solebant; nunc adeo avaritiæ student, ut pecunia sua census constituant, ex quibus decem vel plures etiam denarios pro singulis centenariis exigunt; negotium interim, artesque deserunt, atque in otio languent, unde multa plura eveniunt, quæ ex otio promanant.“ Si vero horum quispiam se ex caritate dare mutuo dicat, is caritatem ignorare censendus est; nam si caritas in eorum cordibus habitaret, usuras ex mutuo data pauperibus pecunia non exigerent; sed illud Jesu Christi præceptum servarent: *Mutuum date, nihil inde sperantes*: nec cupiditatem suam usuris conarentur explere.

CAPUT IV.

Nonnulli casus, in quibus aliquid ultra sortem accipere licet, exponuntur.

Multi, qui suam mutuo dant pecuniam, ipsi ultro se decipiunt, dum propter amittendæ sortis periculum se lucrum exigere afferunt. Imprimis enim pecuniam suam meliori, quam possunt,

Nonnulli casus, in quibus aliquid &c. 261

possunt, modo affeçant, hypothecas constituunt, cautionesque adhibent. Deinde qui mutuum accipiunt, pecuniæ plerumque sponsores offerunt, omnique mutuator periculo vacat. Quomodo igitur lucrum exigere possunt, quod in syngrapha una cum sorte paciscuntur, & quod ex superabundantia petunt? sic enim ex usuris usuras exigunt, novamque usuram committunt.

Gregorii IX. decretalis quæstionem dirimit, statuens, non licere lucrum aliquod ratione periculi exigere. *Naviganti* (inquit Pontifex *cap. fin. de usuris*) *vel eunti ad nundinas certam mutuans pecuniæ quantitatem, pro eo, quod suscipit in se periculum, recepturus aliquid ultra sortem, usurarius est censendus.*

Navarrus ait communem hanc esse Casuistarum opinionem, & contrariam sententiam usurae cuicumque viam sternere. Id omnino est verum, quando remotum est periculum; verum quando proximum, & probabile imminet, plerique Casuistæ censent, licitum esse lucrum aliquod exigere, quia juxta illos hoc periculum est pretio æstimabile. Attamen opinio hæc vix unquam est amplectenda; rarissime enim istud periculum, uti putatur, ita proximum est (a).

Justie.

(a) *Cum numerata pecunia pretiosior sit numeranda, & nullus sit, qui non majoris faciat pecuniam præsentem, quam futuram, potest creditor aliquid ultra sortem a mutuatorio exigere, & eo titulo ab usura*

Justiorem aliquid ultra fortem accipiendi
 tulum vel lucrum cessans, vel damnum emer-
 gens præbet. *Damnum emergens* est, quod præ-
 teris, quia pecunias tuas mutuo alteri præbu-
 isti. Exempli gratia domum tuam, quæ ruinam
 minatur, reficere modo non vales, eoque
 pecunias, reparationi impendendas, mutuo
 Joanni dederis: interim multiplicatur ruina,
 aut materialium valor augetur, quodque prius
 modico, jam non nisi magno sumptu præstare
 potes; hic ob damnum emergens iuste quidquam
 præter fortem accipis; quia commodum alterum
 cum proprio damno promovere nemo tenetur.
Lucrum cessans adest, si aliquod emolumentum
 quod probabiliter ex pecuniis tuis vel negotio
 do, vel prædium, aut censum emendo accep-
 ses, mutuacione impeditus jam capere non po-
 res. Hic æquivalens ultra fortem a mutuo
 sumi posse, omnes ob eandem, quam prius de-
 dimus, rationem admittunt.

Hinc potest quis oleum, aut fegetes vende-
 re eo pretio, quo aut messis tempore, aut certo
 designato tempore valebunt, majori quidem
 pretio quam venditionis tempore merces ipsæ
 valeant; nec tamen ulla hic aderit usura. Ve-
 rum oportet, ut venditor revera decreverit fe-
 getes, oleum, aut vinum servare usque ad tem-
 pus solutioni constitutum, quæ hæc venditio
 consuevit; tunc enim adest lucrum cessans.

usura excusari. Est 41. inter damnatas ab Inno-
 centio XI.

si vere hanc voluntatem & consuetudinem non haberet, usuram committeret. Oportet etiam ut venditor expensas detrahat, quas in servandis segetibus fecisset, & aliquid pro earum corruptionis periculo; & ideo nequit exigere, ut sibi segetum summum pretium solvatur, quia incertum est, an eas hoc pretio fuisset venditurus. Pecunie cupiditas facile venditoribus persuadet res pluris valituras, quam revera valeant.

Pacisci non potest aliquis, ut pro quatuor frumenti modis quinque sibi tempore messis redantur, nisi ipse decreverit frumentum suum usque in tempus illud servare, quo quatuor modii tantumdem valebunt ac quinque; alias usura committitur, quia aliquid exigitur supra forem. Attamen cum hæc intentio sit valde occulta, hujusmodi contractus facile non sunt permittendi. Quod si agricolæ, quibus frumentum traditur, hoc pacto malint illud accipere, quam ejusdem pretium tempore messis solvere; poterit sub hac conditione frumentum mutuo dari, dummodo vera illa intentio adsit, de qua modo facta est mentio.

Si quis duos nummos exempli gratia tunc mutuo dedit, cum septem livris cum dimidia valebant; & postea illorum valor vel ex Principis decreto, vel ex consuetudine sit decem livrarum; non potest duos nummos exigere, sed solum illorum valorem, quem mutui tempore habebant.